

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **A. M.**, bývajúcej v B., zastúpenej A., so sídlom v B., proti žalovanému **B. H.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. A. D., advokátom v B., **o zaplatenie 12 298 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 44 C 72/2012, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2013 sp. zn. 4 Co 263/2013, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. mája 2013 sp. zn. 4 Co 263/2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III uznesením z 19. marca 2013 č.k. 44 C 72/2012-107 prerušil konanie vedené na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 44 C 72/2012 do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 18 Cb 18/2001. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil tak, že o prerušenie konania požiadal žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu písomným podaním zo dňa 1. marca 2013 a poukázal na to, že v predmetnej veci ide o nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia na základe právneho dôvodu, ktorý dodatočne odpadol, a to rozsudku Okresného súdu Bratislava III č.k. 18 Cb 18/2001-614 zo dňa 5. februára 2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. 6 Cob 117/2007-664 zo dňa 3. februára 2009, keď na základe týchto právoplatných rozsudkov žalobkyňa uhradila žalovanému trovy konania v žalovanej výške. Konštatoval, že konanie okresného súdu bolo uznesením zo dňa 4. októbra 2012 č.k. 44 C 72/2012-71 prerušené do rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6 Cob 117/2007 zo dňa 3. februára 2009 a toto konanie bolo na Najvyššom súde Slovenskej republiky vedené pod sp. zn. 3 MObdo 4/2012. Dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 6 Cob 117/2007-664 zrušil, čím nastal stav, že

konanie o pôvodnej žalobe vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 18 Cb 18/2001 nie je právoplatne skončené a Krajský súd v Bratislave bude musieť opätovne o odvolaní žalobkyne v tejto veci, ako aj o náhrade trov konania v nej, rozhodnúť. Súd prvého stupňa mal za to, že pre posúdenie oprávnenosti nároku žalobkyne uplatneného v relevantnom konaní je kľúčovou otázkou výsledok konania o pôvodnej žalobe a tým aj o trovách predmetného konania, keďže výsledok relevantného konania bude závisieť od nového rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní žalobkyne. Vyslovil tak, že v konaní o pôvodnej žalobe sa nepochybne rieši otázka majúca význam aj pre rozhodnutie súdu v posudzovanom konaní, z ktorého dôvodu konanie v zmysle § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. prerušil do skončenia konania Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 18 Cb 18/2001.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. mája 2013 sp. zn. 4 Co 263/2013 napadnuté uznesenie okresného súdu zmenil tak, že návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol. Poukázal na to, že v posudzovanej právnej veci je odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa toho názoru, že nie je daný dôvod pre postup súdu v zmysle § 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a že by konanie vo veci sp. zn. 18 Cb 18/2001 Okresného súdu Bratislava III predstavovalo pre tento súd možnosť prerušenia konania v relevantnej veci, keďže v rámci neho nie je riešená žiadna predbežná otázka podstatná pre posudzované konanie. Odvolací súd poukázal na ustanovenie § 154 O.s.p., v zmysle ktorého pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Taktiež poukázal na zásadu hospodárnosti súdneho konania a právo každého účastníka ktoréhokoľvek súdneho konania na efektívne prejednanie jeho veci, teda bez zbytočných úkonov oddiaľujúcich vymożenie jeho žalobou uplatneného nároku. Je preto povinnosťou súdu prvého stupňa v konaní o uplatnenom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vykonať potrebné dokazovanie za účelom zistenia, či medzi účastníkmi daného konania právny vzťah z bezdôvodného obohatenia existuje alebo nie, a na základe vykonaného dokazovania vo veci meritórne rozhodnúť, keďže konanie Okresného súdu Bratislava III so sp. zn. 18 Cb 18/2001 nenesie pre toto rozhodnutie materiálny význam, ide o konanie s iným predmetom veci a nerieši vo vzťahu k posudzovanej veci žiadnu otázku predbežného charakteru. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol, keďže neboli splnené podmienky ani na potvrdenie ani zrušenie tohto rozhodnutia (§ 220 O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal žalovaný dovolanie, navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania je podľa jeho názoru

daná ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., pretože žalovanému ako účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom a to tým, že mu nikdy nebolo doručené odvolanie žalobkyne proti uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorým bolo konanie vo veci prerušené. Poukázal na ustanovenie § 209a ods. 1 O.s.p., z ktorého vyplýva povinnosť súdu prvého stupňa bezodkladne doručiť odvolanie ostatným účastníkom, t.j. tým, ktorí odvolanie nepodali. V prípade vadného postupu prvostupňového súdu v súvislosti s doručovaním odvolania ostatným účastníkom konania, je povinný urobiť tak odvolací súd. V posudzovanom prípade žalovanému ako účastníkovi konania nebolo doručené odvolanie žalobkyne súdom prvého stupňa ani odvolacím súdom, preto rozhodnutie vydané odvolacím súdom je zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalobkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a ods. O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanvej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.).

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom,

tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Keďže dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je rozhodnutím o predbežnom opatrení je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 ods. 3 nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

So zreteľom na žalovaným tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť

taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci ide.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania

so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Právo na súdnu ochranu, okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1), zabezpečujú a vykonávajú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 41 O.s.p., § 123 O.s.p., § 115 O.s.p. a pod.).

Podľa § 209a ods. 1 O.s.p., ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvého stupňa bezodkladne odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov, aby sa k odvolaniu vyjadrili.

Podľa § 211 ods. 1, veta tretia, O.s.p., odvolací súd sám odstráni vady pri doručovaní odvolania a výzvy podľa § 209a ods. 1 tak, že sám vykoná doručovanie.

Porušenie povinnosti doručiť odvolanie účastníkovi konania má za následok vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pretože sa účastníkovi konania odníma možnosť uplatnenia procesného práva vyjadriť sa k úkonu druhého účastníka konania. Odníma sa mu tým právo na spravodlivý súdny proces.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa podala proti uzneseniu súdu prvého stupňa odvolanie. Keďže súd prvého stupňa nepostupoval podľa ustanovenia § 209a ods. 1 O.s.p. a vec predložil odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne bez toho, aby odvolanie žalobkyne doručil žalovanému, v zmysle ustanovenia § 211 ods. 1 O.s.p. mal povinnosť doručiť predmetné odvolanie žalovanému odvolací súd. Odvolací súd ho však žalovanému nedoručil.

Týmto postupom odvolacieho súdu bola žalovanému odňatá možnosť vyjadriť sa k odvolaniu žalobkyne, čím odvolací súd zaťažil svoje konanie vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí odvolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté

rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalovaného uvedenými v dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. februára 2014

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová